

Особливості підготовки майстра виробничого навчання з професії «Перукар-модельєр» до занять

Анотація. В даному дослідженні зацентовано увагу на методичних складових підготовки майстра виробничого навчання до проведення занять, виборі форм, методів, засобів навчання. Обґрунтовано важливість саморозвитку, самовдосконалення професійної майстерності майстрів виробничого навчання для підвищення рівня професійної підготовки робітничих кадрів.

Ключові слова: професійна освіта, уроки виробничого навчання, сучасні типи уроків виробничого навчання, підготовка майстра виробничого навчання до проведення занять.

Abstract. In this study, attention is focused on the methodical components of the training of the master of industrial training for the conduct of classes, the choice of forms, methods, and means of training. The importance of self-development, self-improvement of the professional skills of industrial training masters for raising the level of professional training of workers is substantiated.

Keywords: professional education, lessons of industrial training, modern types of lessons of industrial training, preparation of the master of industrial training to conduct classes.

Постановка наукової проблеми. Кожному уроку виробничого навчання передують кропітка досконала підготовка, підбір сучасних методів навчання, висока технологічність. А кожному учню потрібні глибокі і міцні знання, вміння та навички – це вимоги сьогодення часу до працівників сфери обслуговування.

Якість підготовки майстра виробничого навчання до занять складається із багатьох факторів і охоплює широке коло проблем, що стоять перед майстрами. Але головною з них є постійне вдосконалення змісту та методики проведення уроку.

Успіх уроку виробничого навчання залежить від того, наскільки учні засвоїли теоретичні основи, опанували практичними навичками, і визначається ступенем творчого відношення майстра виробничого навчання до своєї повсякденної праці. Знання учнів, їх вміння, особисті якості, вся система педагогічної діяльності і взаємовідносин з вихованцями стає тією умовою, при якій дотримуються інтерес, зацікавленість, прагнення учнів до розширення своїх пізнань. І робиться це, в першу чергу, на уроці виробничого навчання. Тільки ретельна підготовка може стати запороком зацікавлення учнів до праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовні дослідження з питань організації та удосконалення підготовки робітників різних професій у закладах професійно-технічної освіти проведено О. Брюхановою, С. Гончаренко, Н. Ничкало та ін.

Методичні поради щодо організації педагогічної роботи майстрів виробничого навчання знаходимо в працях О. Білоус, С. Варшавської, І. Галушко, Л. Дубовик, Г. Омельченко та ін.

Про організацію науково-дослідної роботи в закладах професійної освіти писали М. Фролов, Є. Павлютенков, Н. Денисенко та ін.

Вивченню досвіду професійної освіти за кордоном присвячені праці І. Грищенко, Н. Лавриченко, В. Лугового, Ж. Таланової О. Щербак та ін.

Мета і завдання статті. Окреслити ключові моменти в методичній підготовці майстра виробничого навчання з професії «перукар-модельєр» до проведення занять.

Виклад основного матеріалу. Складність підготовки майстра виробничого навчання полягає у поєднанні глибоких теоретичних знань, вміння донести їх до учнів практичним показом трудових прийомів. Це вимагає від майстра виробничого навчання бути і педагогом, і майстром своєї справи, а для цього потрібно постійно поглиблювати свої знання, і перш за все, працювати над удосконаленням методики проведення уроку та його структури.

Сьогодні урок залишається основною формою організації навчальної діяльності, тому

що відображає цілісний процес навчання в органічному поєднанні з іншими традиційними формами організації навчальної роботи: позаурочна діяльність учнів, виробнича практика, проведення конкурсів, тощо. Але, з іншого боку, цілісність уроку характеризується взаємообумовленістю цілей, змістом навчання, методів та засобів його реалізації. Урок необхідно розглядати не як статичну форму занять, а як варіативну форму організації процесу цілеспрямованої взаємодії і спілкування педагога і учнів.

Ефективність уроку залежить від багатьох факторів, тому що являє собою складну процесуальну психолого-педагогічну систему. Але головне полягає у ретельності осмислення мети кожного уроку. До тих пір, поки педагог, готуючись до уроку, не буде чітко уявляти, чому він конкретно повинен навчити, з чого починати і продовжувати розвивати й виховувати своїх учнів, говорити про реалізацію задач навчання не доводиться.

У педагогічній практиці найбільш розповсюджена класифікація уроків згідно визначення основної дидактичної мети, що вирішується на тому чи іншому уроці. Така класифікація характерна і для уроків виробничого навчання, що мають багатокомпонентну структуру і визначають велике розмаїття дидактичних цілей.

За формою проведення можна окремо виділити такі групи уроків:

- уроки у вигляді змагань та ігор (конкурси, турніри, ділові ігри, вікторини тощо);
- уроки у вигляді публічного спілкування;
- уроки, що спираються на фантазію;
- уроки, комбіновані з іншими організаційними формами навчання (урок-консультація, урок-практикум, тощо);
- уроки, основані на імітації діяльності проведення громадсько-культурних заходів;
- уроки, основані на нетрадиційній (інноваційній) діяльності учнів (уроки взаємонавчання, уроки співпраці, уроки самоуправління тощо);
- інтегровані, бінарні уроки.

Готуючись до уроку, майстер виробничого навчання повинен проаналізувати підсумки попередніх занять з метою виявлення причин недоліків та внесення змін і доповнень у наступний урок; визначити основну дидактичну мету уроку; визначити тип, вид, структуру уроку та час, відведений для проведення кожного його елементу; скласти план уроку; підготувати науково-технічну та методичну літературу, а також матеріали з передового досвіду за темою уроку; намітити практичні та навчально-виробничі роботи, вправи, завдання для самостійної роботи учнів під час закріплення нового навчального матеріалу; підготувати дидактичне і матеріально-технічне забезпечення уроку; визначити міжпредметні (внутрішньо предметні) зв'язки та прийоми їх реалізації на уроці; визначити типові помилки, яких допускається учні під час вправ, намітити засоби їх попередження або виправлення; приготуватися до показу на уроці наочних засобів, експериментів, нових операцій і прийомів трудової діяльності; визначити зміст і обсяг домашнього завдання учнів; спланувати методику та форму контролю якості знань, умінь та навичок учнів на уроці.

Зміст та порядок підготовки майстра до уроку багато в чому залежить від періоду навчання, змісту навчального матеріалу, досвіду майстра, складу учнівської групи тощо.

Виділяємо, що уроки виробничого навчання від першого до останнього для окремого групи будуть різнитися за поставленою дидактично метою та формою проведення. Спершу уроки спрямовані на сприйняття і первинне усвідомлення нової навчальної інформації; показ нових трудових прийомів і операцій трудової діяльності; формування первинних умінь правильного виконання окремих прийомів з дотриманням правил безпеки. Далі на уроках виробничого навчання відбувається закріплення і розвинення умінь виконання окремих прийомів і операцій трудової діяльності з дотриманням якості в роботі; формування умінь і навичок по об'єднанню декілька простих операцій в одну складну при раціональному використанні часу. На другому курсі уроки виробничого навчання виконують функцію удосконалення та систематизації умінь при виконанні складних робіт, формування навичок при вирішенні складних виробничих завдань, розвиток критичності, аналітичності, логічності

мислення, самостійності та творчості учнів при виконанні навчально виробничих робіт. І на завершальному етапі професійної підготовки на уроках виробничого навчання відбувається виявлення глибини знань, перевірка і оцінка умінь і навичок виконання окремих операцій та складних і комплексних робіт; виявлення недоліків в знаннях, уміннях та навичках учнів, їх причин; отримання даних для атестації випускників.

Основою виробничого навчання є виробнича праця учнів. Це висуває особливі вимоги до підбору матеріально-технічного оснащення процесу виробничого навчання. Участь учнів у продуктивній праці, необхідність самостійного прийняття рішень у різноманітних виробничих ситуаціях об'єктивно визначають високий рівень пізнавальної виробничої активності учнів. Усе це впливає на характер, методику й організацію процесу виробничого навчання.

Висновки. Тільки ретельна підготовка майстра до уроків виробничого навчання передбачає наявність якісно продуманого плану уроку, чітку уяву про його цілі; розуміння учнями нової для них інформації, які роботи вони будуть виконувати і для чого їм потрібна ця робота; наявність справного обладнання, необхідних приладів і матеріалів, зразковий порядок на кожному робочому місці, раціональне і повне завантаження всіх учнів відповідними завданнями, постійний контроль майстра за роботою кожного учня, дотримання всіх умов безпечної роботи, зв'язок з предметами виробничого навчання, постійне вдосконалення прийомів і методів виробничого навчання, які забезпечують найбільшу активізацію розумової і пізнавальної діяльності учнів.

Успішна й якісна підготовка майбутніх перукарів-модельєрів залежить від особистих якостей майстра виробничого навчання, його вміння бачити перспективу, відчувати нове, опиратись на кращий педагогічний і практичний досвід навчання і виховання, постійно підвищувати свою кваліфікацію, професійну майстерність. Ніякі форми, інструкції і положення не зможуть так дієво вплинути на учнів, як особистий приклад майстра виробничого навчання, який дозволяє легко орієнтуватися в питаннях моди і стилю, дають уявлення про проектування зачісок; сприяють розвитку у учнів технічної спостережливості, яка включає: оцінку, критику, виявлення недоліків і пошук способів їхнього усунення. В учнів з'являється бажання творити нове, розвивати технічну кмітливість, спостережливість.

Список використаних джерел:

1. Регент А. Майстер виробничого навчання і якісна підготовка висококваліфікованого робітника. *Професійно-технічна освіта*. 2015. № 1. С. 17-19.
2. Щербак Л. Стан, проблеми та шляхи розвитку партнерства у сфері професійної освіти і навчання кадрів на виробництві в Україні. *Справочник кадровика*. 2006. № 7. С. 86-88.
3. Галушко І.В. Посібник майстра виробничого навчання. Гадяч: Гадяч, 2014. 240 с.
4. Методичний посібник на допомогу майстру виробничого навчання-початківцю. *Все для вчителя*. 2010. Жовт. (№ 28/29). С. 29-42.
5. Лисенко О. Як ефективно провести урок: методика підготовки для майстра виробничого навчання. *Профтехосвіта*. 2020. № 9/10. С. 88-93.
6. Руда О. Особливості розробки плану уроку виробничого навчання: практичне заняття з майстрами виробничого навчання. *Профтехосвіта*. 2014. № 11. С. 13-18.